

## ČÁST B: KONTROLNÍ ZÁVĚRY

41/93

### Kontrolní závěr z kontroly hospodaření a způsobu privatizace s. p. Bioveta v Ivanovicích na Hané

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1993 pod číslem 41/93.

Kontrola byla zaměřena zejména na hospodaření a způsob privatizace s. p. Bioveta, Ivanovice na Hané (dále jen "Bioveta").

Kontrolu provedli v období od listopadu 1993 do října 1994 kontroloři z Odboru zemědělství, lesního a vodního hospodářství NKÚ a z Oblastních odborů NKÚ v Brně, Táboře a Berouně u kontrolovaných osob Bioveta a Ministerstvo pro správu národního majetku a jeho privatizaci ČR (dále jen "MSNMP").

U Fondu národního majetku ČR (dále jen "FNM") a Zemědělského družstva Vrchy kontrola nebyla provedena, neboť požadované informace byly poskytnuty v rámci součinnosti při kontrolní akci.

Námítky proti kontrolnímu protokolu podala Bioveta. Bylo o nich rozhodnuto vedoucím skupiny kontrolujících.

Odvolání proti rozhodnutí o námitkách podala Bioveta. O odvolání rozhodl senát NKÚ usnesením ze dne 17. července 1995.

K o l e g i u m\* N K Ú na svém zasedání dne 11. prosince 1995

s c h v á l i l o usnesením č. 1/XXIV/95  
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

#### I.

**Bioveta porušila:**

1. ustanovení § 45 odst. 1 a 2 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, v platném znění:

*"Podniky nemohou mimo obvyklé hospodaření uzavírat smlouvy o převodu vlastnictví majetku, k němuž mají právo hospodaření ..."*

*"Výjimky z ustanovení odstavce 1 může v odůvodněných případech povolit příslušná vláda."*

tím, že bez souhlasu vlády ČR prodala:

a) řezačku na maso v zůstatkové ceně 37 111 Kč,

b) osobní automobil ne starší 5 let,

c) osobní automobil starší 5 let za cenu nižší, než jaká byla stanovena znalcem (cena stanovená znalcem činila 39 800 Kč, prodejní cena 18 000 Kč).

Souhlas s prodejem dal Územní odbor Ministerstva zemědělství ČR ve Vyškově v případě prodeje ad a) a b). Tento souhlas však nemůže nahradit rozhodnutí vlády ČR o povolení výjimky, jak ukládá zákon;

2. ustanovení § 18 odst. 1 zákona č. 87/1987 Sb., o veterinární péči, ve znění pozdějších předpisů:

*"Ověřovat, vyrábět, dovážet a uvádět do oběhu lze jen veterinární léčiva a přípravky schválené podle zvláštních předpisů."*

ustanovení § 1 odst. 2 vyhlášky ministerstva zdravotnictví ČSR č. 43/1987 Sb., o registraci hromadně vyráběných léčivých přípravků a úhradě nákladů s tím spojených:

*"Hromadně vyráběné léčivé přípravky, které podléhají registraci podle této vyhlášky, lze uvádět do oběhu, jen jsou-li zapsány v rejstříku povolených léčivých přípravků ..."*

ustanovení § 6 odst. 3 písm. f) vyhlášky ministerstva zemědělství a výživy ČSR č. 86/1989 Sb., o povolování ověřování, výroby, dovozu a uvádění do oběhu, používání a kontrole veterinárních léčiv a přípravků:

*"... Na obalech přípravků musí být uvedeny údaje a označení, které požadují Československý lékopis ... a technické normy, jakož i ochranné lhůty, ..."*

Bioveta vyráběla a uváděla do oběhu v roce 1991 až do 28. října 1992 veterinární přípravek "Vakcína proti trichofytóze skotu avirulentní" bez provedení povinné registrace Ministerstvem zdravotnictví ČR. Rozhodnutí o registraci uvedené vakcíny bylo vydáno dne 28. října 1992. V roce 1992 dohodla a uskutečnila dodávku této vakcíny zahraničnímu odběrateli za podmínek, které neodpovídaly podmínkám shora uvedených předpisů tím, že dodávka byla uskutečněna "bez etiket, bez přidavných letáků".

#### II.

1. Další skutečnosti zjištěné při kontrole v souvislosti s postupem privatizace:

a) S účinností od 10. října 1991 byl ministrem zemědělství ČR odvolán ředitel Biovety a pověřen řízením nový ředitel. Ten předložil dne 23. října 1991 návrh na změnu zápisu v podnikovém rejstříku

\*Poznámka: Dopisem prezidenta NKÚ ze dne 13. 10. 1995 byl podle ustanovení § 13 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadě, ve znění pozdějších předpisů, kontrolní závěr přikázán k projednání Kolegiu NKÚ.

u Městského soudu Brno. Rozhodnutím ze dne 23. října 1991, tedy ve stejný den, kdy byl návrh na změnu zápisu předložen, se zapisuje ředitel podniku MVDr. Břetislav Macura, Opava, třetí zástupce ředitele Ing. Libor Bittner, Vyškov, Osvození 35. V dokumentaci rejstříkového soudu jsou založena dvě usnesení Městského soudu Brno z 23. října 1991. Jedno je vyhotoveno na předtištěném tiskopise ručně, není opatřeno kulatým razítkem a je převzato 23. října 1991 se vzdáním se práva odvolání. Nemá vyznačenu právní moc. Druhé usnesení je vyhotoveno celé na psacím stroji ve stejném znění, je opatřeno kulatým razítkem a má vyznačenu právní moc 9. srpna 1993, což je téměř dvacet dva měsíců poté, kdy Městský soud Brno rozhodl o návrhu Biovety na zápis změn statutárních orgánů, jak je výše uvedeno.

b) Na privatizaci majetku Biovety bylo Ministerstvu zemědělství ČR (dále jen "MZe") dne 16. června 1992 předloženo šest privatizačních projektů (dále jen "PP"), dále pak evidovaných pod čísly: 25 635, 25 636, 25 637, 25 638, 25 639, 25 640.

Komise MZe nedoporučila ke schválení ani jeden PP. Schvalovací komise MSNMP S/57 přesto doporučila ke schválení PP č. 25 635 na přímý prodej střediska v Opavě předem určenému vlastníkovi spol. s r. o. Opavet (dále jen "Opavet") z důvodu velmi vzdáleného dislokovaného pracoviště. Dále doporučila ke schválení PP č. 25 636 na prodej zbytku majetku Biovety - středisek v Ivanovicích na Hané, Vyškově a části majetku střediska v Telči formou veřejné soutěže. K zamítnutí doporučila PP č. 25 637, 25 638, 25 639, 25 640 z důvodu preference privatizace formou veřejné soutěže.

Usnesením vlády ČR č. 590 ze dne 20. října 1993 byl schválen přímý prodej střediska v Opavě a MSNMP zaslalo dne 29. října 1993 pod č. j. 631/93-350 rozhodnutí FNM k realizaci.

Vládou byl rovněž schválen přímý prodej střediska v Telči nabyvateli městu Telč a MSNMP vydalo dne 22. října 1993 pod č. j. 409/93 rozhodnutí.

Dále MSNMP vydalo dne 22. října 1993 pod č. j. 410/92-350 rozhodnutí o privatizaci Biovety - středisek v Ivanovicích na Hané a Vyškově formou veřejné soutěže. K tomuto vydalo dne 8. února 1994 pod č. j. 20/94-320 nové rozhodnutí, kde je uvedeno, že veřejná soutěž bude jednokritériální.

Na základě žádosti FNM ze dne 18. května 1994 č. j. 579/94/07 a dle doporučení I. náměstka ministra zemědělství komise MSNMP S/133 dne 23. května 1994 vyjádřila souhlas s návrhem na změnu kritérií soutěže. Změna v návrhu veřejné soutěže byla provedena tím, že kritériem zůstává minimální účetní hodnota aktualizovaná před vyhlášením soutěže. Podmínkou účasti v soutěži byl bezvýhradný souhlas s podmínkami kupní smlouvy.

2. Dále byly zjištěny skutečnosti svědčící o ne hospodárném nakládání s majetkem státu:

a) V roce 1992 vznikl Opavet. V jeho orgánech byli někteří zaměstnanci Biovety. Opavet má zapsán obdobný předmět podnikání jako Bioveta.

Údaje podle výpisu z obchodního rejstříku:

Obchodní jméno: Opavet spol. s r. o.

Sídlo: Opava, Nerudova 40

Platí od 25. srpna 1992 do 14. dubna 1994

Společník: MVDr. Ladislav Dedek, CSc., Kristina Krečmerová

Platí od 25. srpna 1992

Společník: D.S. Leasing, akciová společnost, Brno, Lidická 81

Platí od 30. července 1993

Předmět podnikání (činnosti): koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej

Platí od 25. srpna 1992

výroba veterinárních biopreparátů

Platí od 30. července 1993

Dne 17. června 1993 podal Opavet Biovetě žádost o pronájem budovy střediska v Opavě včetně technologického zařízení. Žádost podepsal vedoucí střediska Biovety v Opavě, který byl současně jednatelem Opavetu.

Dne 14. července 1993 dozorčí rada Biovety doporučila další jednání směřující k pronájmu střediska v Opavě. Ve stejný den byla provedena v tomto středisku inventarizace hmotného a nehmotného investičního majetku.

Smlouva o nájmu nebytových prostor, pozemků a výrobních zařízení mezi smluvními stranami, podle které je Bioveta zastoupená ředitelem podniku jako pronajímatel a Opavet zastoupený jednatelem MVDr. Ladislavem Dedkem, CSc., jako nájemce, byla uzavřena dne 16. července 1993 s platností od 1. srpna 1993. V části II. nazvané "Kupní smlouva o prodeji zásob" se smluvní strany dohodly, že pronajímatel prodává nájemci výrobní zásoby (rozpracované výrobky a suroviny) umístěné v areálu výrobního střediska v Opavě v hodnotě a složení dle inventurního seznamu. Dále se pronajímatel zavazuje provést k 31. červenci 1993 inventuru zásob ve výrobním středisku v Opavě a vystavit nájemci fakturu. Nájemce se zavazuje dohodnutou kupní cenu zaplatit na účet pronajímatele do 60 dnů od doručení faktury. Vlastnictví k vyfakturovaným zásobám přechází dnem 1. srpna 1993.

Dne 31. července 1993 provedla cenová komise ve složení: MVDr. Macura, ředitel podniku; Ing. Bittner, ekonomický náměstek; MVDr. Jirků, výrobní náměstek; Ing. Nejedlík, vedoucí cenového oddělení; MVDr. Dedek, CSc., uvedený jako ředitel Opavetu, ocenění rozpracované výroby, výrobních kmenů, vzorků, sér a materiálu střediska v Opavě.

Ve stejný den ukončil pracovní poměr s Biovetou MVDr. Dedek, CSc., to je rok poté, co se stal společníkem a statutárním zástupcem firmy Opavet.

b) Smluvní strany, tj. Opavet jako první smluvní strana a Bioveta jako druhá smluvní strana, tentýž den uzavřely "Smlouvu o uzavření budoucích smluv a další obchodní spolupráci", ze které mimo jiné vyplývá:

- že se smluvní strany zavazují uzavírat v letech 1993 až 1998, a to po dobu účinnosti smlouvy o nájmu střediska v Opavě uzavřené mezi nimi, smlouvy, kterými se první smluvní strana zaváže zhotovit nebo dodat biologický materiál druhé smluvní straně pro další zpracování a druhá smluvní strana se zavazuje uzavírat na výzvu první smluvní strany smlouvy o dílo na konečnou úpravu a balení biopreparátů zhotovených první smluvní stranou, zejména plnění, lyofilizaci, etiketování, adjustaci a kartonáž;
- dále, že Opavet se zavazuje vyrábět biologický materiál pro výrobu biopreparátů dle požadavků Biovety, a následuje výčet dvaceti biopreparátů, které má Bioveta v předmětu činnosti, a fakticky se tak převádí totožná výroba na Opavet;
- konečně, že předmětem smluv bude závazek Opavetu dodat nebo zhotovit pro Biovetu uvedený biologický materiál v množství a sortimentu na základě požadavků Biovety nebo závazek Biovety provést konečnou úpravu a balení biopreparátů zhotovených Opavetem, zejména plnění, lyofilizaci, etiketování, adjustaci a kartonáž.

Nevýhodnost smlouvy pro Biovetu vyplývá ze způsobu tvorby cen, když cenu dodávky tvoří Opavet vlastní kalkulací tak, že do ní zahrne skutečné materiálové, mzdové a ostatní přímé náklady včetně výrobní a správní režie a maximálně 30% zisk.

Smluvní strany budou také uzavírat na základě výzvy a požadavků Opavetu smlouvy o dílo, ve kterých se Bioveta zaváže provádět do 5 dnů pro Opavet za úplaty plnění, lyofilizaci, etiketování a kartonáž.

Uzavření smlouvy předcházela situace, kdy v rámci švýcarsko-československé spolupráce v boji proti vzteklině přenechala Institutte of Veterinary Virology Swiss Rabies Centre Univerzity of Bern Biovetě za symbolickou cenu 1 CHF provozuschopný stroj k balení vakcíny k orální imunizaci lišek včetně příslušenství, náhradních dílů a spotřebního materiálu.

Případ byl realizován v březnu 1992. Ředitel Biovety zaslal celníci ve Vyškově "Potvrzení k uplatnění preference", kde potvrdil, že dovezený balicí stroj TOVPAC 502 je určen k řešení státního výzkumného úkolu MZe "Vývoj vakcíny proti vzteklině k orální imunizaci lišek" a k tomuto účelu bude také využíván. Stroj byl uveden do užívání na středisku v Opavě.

Tím, že Bioveta následně středisko pronajala, zbavila se možnosti tento stroj, jakožto limitující vý-

robní zařízení, využívat pro svoji potřebu. V důsledku toho například zaplatila za balení přípravků jen za období od 1. srpna 1993 do 30. listopadu 1993 částku 1 048 698 Kč. V době pronájmu byl již stroj veden v nulové zůstatkové hodnotě.

- c) Bioveta poskytla nájemci střediska v Opavě věci nad rámec uzavřené nájemní smlouvy, aniž bylo upraveno nájemné. V době pronájmu, tj. od 1. srpna 1993, byl na středisko nově zařazen hmotný majetek v celkové účetní hodnotě 131 866 Kč a převeden biologický kontejner v účetní hodnotě 51 274 Kč. (Dva předměty - spínací hodiny v nulové zůstatkové hodnotě a autorádio v zůstatkové hodnotě 3 500 Kč - byly vyřazeny. Byl také vyřazen hmotný investiční majetek - vodovodní přípojka v zůstatkové hodnotě 5 329 Kč, přístroj na úpravu vody a destilační přístroj, oba v nulové zůstatkové hodnotě, a hlubokomrazicí pult v zůstatkové hodnotě 4 850 Kč.) Tyto změny v pronajatém majetku nebyly do výše nájemného promítnuty.
- d) Bioveta uzavřela s D. S. Leasing Invest, spol. s r. o., Brno 2 leasingové smlouvy a s D. S. Leasing, a. s., se sídlem v Brně 16 leasingových smluv na osobní automobily. S výjimkou leasingové smlouvy č. 169/1992 ze dne 30. listopadu 1992 obsahují tyto smlouvy ustanovení, na základě kterého je pronajímatel oprávněn od smlouvy odstoupit v případě, že Bioveta bude v prodlení s úhradou dvou po sobě jdoucích splátek. Prokuristou D. S. Leasing, a. s., byl Ing. Bittner, ekonomický náměstek Biovety. Ten je zároveň uveden jako odpovědný zástupce v živnostenském listu pro D. S. Leasing, a. s., pro předmět podnikání leasing.

V roce 1993 se D. S. Leasing, a. s., stala společnicí Opavetu, v téže roce vznikla akciová společnost Bittner & Macura, a. s. Tyto společnosti mají podobný předmět činnosti jako Bioveta.

Údaje podle výpisu z obchodního rejstříku:

Obchodní jméno: Bittner & Macura, a. s.

Sídlo: Vyškov, Osvození 35

Platilo od 24. listopadu 1993 do 22. dubna 1994

Obchodní jméno: Spovet, společnost odborníků a manažerů veterinární výroby, akciová společnost  
Platí od 22. dubna 1994

Právní forma právnické osoby: akciová společnost  
Statutární orgány:

členové představenstva: MVDr. Břetislav Macura, Ing. Libor Bittner, CSc., MVDr. Vladimír Vrzal, CSc.

Předmět podnikání (činnosti): koupě zboží za účelem dalšího prodeje a prodej

Platí od 24. listopadu 1993

výroba veterinárních biopreparátů

Platí od 9. června 1994

- e) V Biovetě v roce 1992 při odpisu zásob hotových výrobků s prošlou záruční lhůtou nesouhlasily údaje na výdejních dokladech s údaji na likvidačních

protokolech a s dokladem o stavu zásob. U 15 položek léků nesouhlasil údaj uvedený ve výdejních dokladech s údaji na likvidačních protokolech o 131 367 Kčs a s dokladem o stavu zásob o 162 545 Kčs. V roce 1992 také odepsala výrobky s prošlou lhůtou upotřebitelnosti a zaúčtovala do nákladů 3 384 000 Kčs. Odpisy výrobků s prošlou záruční lhůtou jsou důvodné u výrobků, které se staly neprodejně v rámci restrukturalizace zemědělské výroby a změny názoru na nesnižitelné zásoby pro řešení nebezpečných nákaz a diagnostiky. U výrobků, u kterých lze požádat o prodloužení expirační lhůty, a nebylo tak učiněno v důsledku, že přípravky nebyly registrovány, je zjevná návaznost ne hospodárnosti na nedodržení zákonnosti.

### III.

#### Vyhodnocení:

Z provedené kontroly kromě výše uvedených skutečností vyplývá:

- chybí zákonná úprava střetu (konfliktu) zájmů vedoucích zaměstnanců státních podniků,
- v předpisech není nikde zřetelným a jednoznačným způsobem uložena státnímu podniku povinnost účelného a hospodárného nakládání se státním majetkem, a tedy tato skutečnost vyžaduje legislativní řešení,
- chybí sankční ustanovení v řadě právních předpisů; jedná se například o zákon č. 87/1987 Sb., o veterinární péči, ve znění pozdějších předpisů, vyhlášku ministerstva zdravotnictví ČSR č. 43/1987 Sb., o registraci hromadně vyráběných léčivých přípravků a úhradě nákladů s tím spojených, vyhlášku ministerstva zemědělství a výživy ČSR č. 86/1989 Sb., o povolení ověřování, výroby, dovozu a uvádění do oběhu, používání a kontrole veterinárních léčiv a přípravků.

*V souladu s plánem kontrolní činnosti kontrolní závěr vypracoval člen Úřadu MVDr. Rudolf Němeček.*